

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи

СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАТИКА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для студентів спеціальності
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Харків, ХДАК, 2018

УДК 316.77+004 (042.3)

С 69

Друкується за рішенням ради факультету
соціальних комунікацій ХДАК
(протокол № 4 від 20.11.2017 р.)
Рекомендовано кафедрою інформаційної,
бібліотечної та архівної справи ХДАК
(протокол № 6 від 02.11.2017 р.)

Укладач:

О. М. Кобелєв, докт. наук із соц. комунікацій, доцент

Соціальна інформатика : прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для студ. зі спец. 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Харк. держ. акад. культури ; уклад. О. М. Кобелєв. – Харків.: ХДАК, 2018. – 46 с.

Навчальний курс «Соціальна інформатика» є базовим для підготовки бакалаврів зі спеціальності 029. «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Зміст курсу розкриває теоретико-методологічні засади соціальної інформатики як науки про феномен соціальної інформації як найважливішої складової соціальної комунікації, висвітлює механізми створення та ефективного використання інформаційних ресурсів, розглядає проблеми формування інформаційного суспільства. Для викладачів, бакалаврів, магістрів, аспірантів спеціальностей документально-комунікаційного циклу, слухачів системи підвищення кваліфікації та післядипломної освіти.

УДК 316.77+004 (042.3)

© Харківська державна академія культури, 2018

© Кобелєв О. М., 2018

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАТИКА»
I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРЕДМЕТ: СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАТИКА

Курс: Підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 Загальна кількість годин: 120 Тижневих годин: 4	Шифр та назва напрямку: 0201 Культура Шифр та назва спеціальності: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	Обов'язкова Рік підготовки: 3 Семестр: 5 Лекції (теоретична підготовка): 24 год. (з/в 8 год) Семінари: 14 год. (з/в 4 год) Практичні: 14 год. (з/в 4 год) Самостійна робота: 68 год. (з/в 104 год) Вид контролю: іспит, 5 семестр.

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 52/68;
- для заочної форми навчання – 16/104.

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна інформатика» – навчальна дисципліна, котра виникла як узагальнююча наука соціально-комунікаційного циклу наук. Вона сьогодні розглядається значним колом фахівців як наукова база формування інформаційної цивілізації, що зароджується. Соціальна інформатика посилює світоглядну і теоретичну професійну підготовку бакалаврів зі спеціальності 029. «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів із теоретичними та методологічними основами соціальної інформатики як науки, поглиблення знань у галузі фундаментальних та прикладних соціоінформаційних досліджень, формування у студентів системних уявлень про принципи, методи, закономірності інформаційного забезпечення суспільного життя, незалежно від галузевого характеру інформаційних систем, носіїв і каналів розповсюдження за сучасних умов інформатизації суспільства та його підсистем.

Завдання навчальної дисципліни:

- розширити уявлення студентів про предмет соціальної інформатики, її співвідношення з іншими науковими дисциплінами документально-комунікаційного циклу;
- розглянути основні види інформаційних ресурсів і їх стратегічне значення для подальшого соціально-економічного, науково-технічного і духовного розвитку суспільства;
- висвітлити досліджувані соціальною інформатикою проблеми й основні напрями подальшого розвитку цієї наукової дисципліни;
- розкрити інформаційні аспекти сучасного етапу розвитку цивілізації та основні закономірності глобального процесу інформатизації суспільства;
- розглянути сучасну терміносистему соціальної інформатики;
- поглибити знання про феномен соціальної інформації як об'єкт соціальної інформатики;
- узагальнити сучасні концептуальні підходи до класифікації соціальної інформації;
- розкрити основні засоби та методи активізації інформаційних ресурсів і їх ефективного соціального використання;
- поглибити уявлення про риси й особливості інформаційного суспільства, що формується в розвинених країнах, основні проблеми і тенденції його становлення;
- висвітлити нові можливості та нові проблеми людини в інформаційному суспільстві, а також шляхи подолання цих проблем.

ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- об'єкт, предмет, структуру соціальної інформатики як науки;
- основні концепції соціальної інформатики;
- еволюцію поглядів на соціальну інформатику як науку;
- історіографію соціальної інформатики, її основні персоналії;
- сутність соціальної інформації, сучасні проблеми її класифікації;
- визначення базових термінів соціальної інформатики.

Уміти:

- самостійно та вільно орієнтуватися в теоретико-методо-логічних засадах соціальної інформатики;
- обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем соціальної інформатики;
- класифікувати будь-які види інформаційних ресурсів за сутнісними ознаками;

- вибирати напрями змісту інформатизації документально-інформаційних структур, серед них бібліотек, з урахуванням ситуації їх функціонування;
- самостійно оцінювати можливі соціально-економічні наслідки подальшого розвитку процесу інформатизації суспільства, його вплив на якість життя населення, структуру зайнятості, розвиток науки, культури і системи освіти, інформаційних комунікацій і процесів демократизації суспільства.

Мати навички:

- визначення внеску провідних учених-соціоінформатиків в інституціоналізацію соціальної інформатики як науки;
- критичної оцінки сучасних концепцій структурування соціальної інформатики як наукової дисципліни;
- обґрунтування власного предмету дослідження соціальної інформатики;
- аналізу переваг та недоліків сучасного понятійного апарату соціальної інформатики;
- класифікації соціальної інформації та інформаційного ресурсу.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ
(денне відділення)

№ п/п	Назва розділів, тем	годинУсього	Лекцій	Сем.	Практ.	Сам. роб.	Форми конгр.
1	2	3	4	5	6	7	8
Розділ 1. Теоретичні основи соціальної інформатики							
1	Соціальна інформатика як дослідницька галузь	12	2	2		8	реф-т
2	Соціальна інформація – основа соціального наслідування	20	4	4	4	8	
3	Соціальна інформатика як сфера діяльності	10	2			8	
4.	Соціальні завдання інформатизації	14	2	2	4	6	
5.	Управління соціальною інформацією як фактор формування культурного середовища	10	2			8	тест
Розділ 2. Соціальна інформатика як наукова база формування інформаційної цивілізації							
6.	Інформаційна інфраструктура суспільства	14	4	2	2	6	
7.	Інформаційні ресурси суспільства	12	2		2	8	
8.	Інформаційне суспільство та проблеми його формування	14	4			10	
9.	Інформаційний спосіб життя людства	14	2	4	2	6	
	Усього	120	24	14	14	68	іспит

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ (заочне відділення)

№ п/п	Назва розділу, теми	усього	Лек.	Сем.	Практ.	Сам. роб.	контр. форми
1.	Соціальна інформатика як наука та сфера діяльності	17	1	2		14	
2.	Соціальна інформація – основа соціального наслідування	20	2		2	16	
3.	Соціальні завдання інформатизації	17	1		2	14	
4.	Управління соціальною інформацією як фактор формування культурного середовища	15	1			14	
5.	Інформаційні ресурси й інфраструктура суспільства	17	1			16	
6.	Інформаційне суспільство та проблеми його формування	17	1			16	
7.	Інформаційний спосіб життя людства	17	1	2		14	
	Усього	120	8	4	4	104	іспит

VI. ЗМІСТ КУРСУ

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФОРМАТИКИ.

Тема 1. Соціальна інформатика як дослідницька галузь

Феномен інформаційного суспільства. Всебічність інформаційних процесів. Новітні інформаційні технології та їх вплив на трансформацію суспільних взаємовідносин. Технологічні та гуманітарно-гуманістичні підходи до формування соціоінфосфери. Поняття про ноосферу.

Визначення та завдання науки. Функції науки: описова, гносеологічна, прогностична. Властивості науки: об'єктивність, впорядкованість, раціональність, всеохватність, інтернаціональність, конвенціональність, уніфікованість, спадкоємність, діахроніч-ність, прискореність, безмежність, непередбачуваність та ін. Рівні та процеси інституціоналізації наукового знання.

Основні ознаки науки: наявність власного предмета, теорії, законів. Додаткові ознаки науки. Об'єкт, предмет, мета і завдання, понятійний апарат, методологія, методи. структура соціальної інформатики. Передумови виникнення соціальної інформатики.

Співвідношення та зв'язок соціальної інформатики з іншими науками та галузями знань: соціальними комунікаціями, інформаціологією, соціологією,

культурологією, психологією, музеєзнавством, архівознавством, книгознавством, бібліотекознавством, бібліографознавством, документалістикою та ін. Місце соціальної інформатики в системі дисциплін соціокомунікативного циклу.

Порівняльний аналіз сучасних концепцій та визначень соціальної інформатики як науки. Сучасні дискусії щодо статусу та структури соціальної інформатики. Значення та перспективи розвитку соціальної інформатики. Сучасна структура предметної області соціальної інформатики.

***Семінарське заняття:** Взаємозв'язки соціальної інформатики з іншими науковими дисциплінами. – 2 год.*

***Самостійна робота:** Сучасні дискусії щодо статусу та структури соціальної інформатики — 8 год.*

Тема 2. Соціальна інформація – основа соціального наслідування

Сутність і визначення соціальної інформації. Джерела соціальної інформації. Соціальна інформація як найвищий тип інформації. Інформаційні основи біологічного і соціального управління. Генетичний і соціальний потоки інформації в історії людства. Соціальна інформація як база соціального наслідування. Особливості соціальної інформації і її рівні. Загальні проблеми класифікації соціальної інформації. Аналіз існуючих класифікацій соціальної інформації. Інформація про сучасність і майбутнє. Класифікація інформації про сучасність. Класифікація інформації про майбутнє. Форми існування соціальної інформації. Характеристика технологій представлення соціальної інформації: документні, інформаційні засоби. Соціальний інтелект: уявлення. Визначення, механізм функціонування. Можливості відображення апаратними засобами. Роль системи соціальних комунікацій в розвитку соціального інтелекту.

***Семінарське заняття:** Видовий склад потоків соціальної інформації – 4 год.*

***Практичне заняття:** Аналіз існуючих видів соціальної інформації – 4 год.*

***Самостійна робота:** Сучасні дискусії щодо інформації, соціальної інформації та її класифікації — 8 год.*

Тема 3. Соціальна інформатика як сфера діяльності

Складові елементи соціально-інформаційної діяльності. Визначення інформаційно-насиченої діяльності. Об'єкти інформатизації. Програми інформатизації України, Росії, США та ін. Передумови і умови інформатизації в Україні: технічний, економічний, соціально-психологічний, політичний аспекти. Рівні, етапи інформатизації. Конверсійність програмного забезпечення. Індустрія інформаційної техніки і технології. Техніка зв'язку. Інновації в соціально-інформаційній діяльності. Управління, організація, кадри, економіка соціуму на рівні інформаційної цивілізації.

Самостійна робота: Загальна характеристика соціальної інформатики як сфери діяльності — 8 год.

Тема 4. Соціальні завдання інформатизації

Стратегічні напрями інформатизації. Їх обґрунтування. Проблема виховання інформаційної культури. Мета, рівні, завдання. Формування нової суспільної свідомості. Формування системи управління соціально-інформаційними процесами. Організація використання документно-інформаційних ресурсів: техніка і технологія. Складові процесів інформатизації суспільства: медіація, комп'ютеризація, інтелектуалізація. Управління, техніка та технологія функціонального забезпечення інформатизації. Завдання автоматизації різних видів діяльності. Можливості та обмеженість автоматизації.

Семінарське заняття: Проблеми інформатизації в Україні – 2 год.

Практичне заняття: Визначення та аналіз стратегічних напрямів інформатизації – 2 год.

Практичне заняття: Аналіз програм інформатизації України, Росії, США та визначення їх особливостей – 2 год.

Самостійна робота: Інформатизація як закономірний глобальний процес розвитку цивілізації — 6 год.

Тема 5. Управління соціальною інформацією як фактор формування культурного середовища

Роль інформації в управлінні суспільством. Єдність управління й інформації. Інформація як інструмент соціального управління. Значення інформації як засобу соціального регулювання. Функціональне визначення соціальної інформації. Соціальна технологія: сутність та поняття. Вимоги до соціальної інформації. Інформаційне забезпечення управлінських рішень. Соціальне управління в інформаційному просторі. Зміст соціально-технологічного підходу. Принципи соціального інформаційного управління.

Самостійна робота: Проблеми оптимізації управління соціальною інформацією з метою формування культурного середовища — 8 год.

РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАТИКА ЯК НАУКОВА БАЗА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Тема 6. Інформаційна інфраструктура суспільства

Поняття інформаційної інфраструктури суспільства. Основні компоненти інформаційної інфраструктури суспільства. Генератори інформаційних ресурсів сучасного суспільства. Основні тенденції розвитку інформаційної інфраструктури суспільства. Інформаційне суспільство. Інформаційні магістралі та супермагістралі. Завдання бібліотечно-

інформаційної підсистеми. Забезпечення бібліотечно-інформаційною системою інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей. Підсистема науково-технічної інформації. Освітня підсистема. Інформаційні системи і мережі.

Семінарське заняття: *Можливості інтеграції в інформаційній інфраструктурі суспільства – 2 год.*

Практичне заняття: *Аналіз компонентів інформаційної інфраструктури суспільства – 2 год.*

Самостійна робота: *Проблеми забезпечення бібліотечною системою інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей – 6 год.*

Тема 7. Інформаційні ресурси суспільства

Поняття інформаційного ресурсу. Види інформаційних ресурсів. Інформаційні ресурси як джерело інноваційних перетворень у суспільстві. Поняття сутність і структура інформаційного потенціалу. Стратегічне значення розвитку інформаційного потенціалу суспільства. Інформаційна техносфера сучасного суспільства та проблема визначення рівня її розвитку. Системно-організаційні засади конструювання нових соціальних реальностей. Системно-технологічні можливості організації інформаційних ресурсів сучасного суспільства.

Практичне заняття: *Аналіз видів інформаційних ресурсів – 2 год.*

Самостійна робота студентів: *Інформаційна техносфера сучасного суспільства – 8 год.*

Тема 8. Інформаційне суспільство та проблеми його формування

Феномен інформаційного суспільства та його визначення. Концепції інформаційного суспільства. Критерії переходу суспільства до інформаційної стадії розвитку. Основні характеристики інформаційного суспільства. Сутність інформаційної кризи. Механізми і напрями формування інформаційного суспільства. Інформатизація як механізм формування інформаційного суспільства. Наслідки інформатизації суспільства. Соціальна структура суспільства з інформаційної точки зору. Інформаційна економіка: сутність та особливості. Основні компоненти інформаційної економіки. Структура і основні тенденції розвитку інформаційної економіки.

Самостійна робота: *Інформаційна економіка: сутність та особливості – 10 год.*

Тема 9. Інформаційний спосіб життя людства

Формування інформаційного середовища. Уявлення про інформаційний ландшафт. Інформаційна безпека життєдіяльності. Уявлення про інформаційний простір – соціоінфосферу. Інформаційні права. Формування

глобального інформаційного простору. Характеристика інфоноосфери, соціоінфосфери, інфокосма. Інформаційна екологія. Інформаційна культура сучасного суспільства.

Семінарське заняття: *Інформаційний простір України і проблеми інформаційної безпеки* – 4 год.

Практичне заняття: *Інформаційна культура* – 2 год.

Самостійна робота: *Характерні ознаки інформаційного способу життя людини* – 6 год.

**II. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ,
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**
Завдання до семінарських, практичних занять та самостійної роботи
студентів

**РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ
ІНФОРМАТИКИ.**

Тема 1. Соціальна інформатика як наука та сфера діяльності

Семінарське заняття: Взаємозв'язки соціальної інформатики з іншими науковими дисциплінами – 2 год.

Мета: засвоїти історію виникнення та розвитку соціальної інформатики як наукової дисципліни, визначити місце соціальної інформатики в системі наукового знання в цілому та дисциплін соціокомунікативного циклу зокрема.

Питання:

1. Передумови виникнення соціальної інформатики
2. Сучасні концепції соціальної інформатики
3. Структура предметної області соціальної інформатики, її об'єкт, предмет, мета та завдання
4. Місце соціальної інформатики в системі дисциплін соціокомунікативного циклу
5. Значення та перспективи розвитку соціальної інформатики

Література: 13, 14, 21-23, 26, 28, 40, 43-49, 51, 52, 56-59, 64, 70, 82, 87, 90, 101, 104, 105.

Самостійна робота: Сучасні дискусії щодо статусу та структури соціальної інформатики — 8 год.

Мета: засвоїти сутність поглядів представників різних наукових шкіл на предмет та структуру соціальної інформатики, її співвідношення з іншими дисциплінами соціокомунікативного циклу.

Завдання:

1. Проаналізувати основні погляди вчених на предмет та структуру соціальної інформатики, її співвідношення з іншими дисциплінами соціокомунікативного циклу.

Форма контролю: обговорення.

2. Підготувати реферат, обравши одну з наступних тем:

- Соціокультурний підхід і предмет соціальної інформатики.
- Актуальні проблеми соціальної інформатики.
- Соціальна інформатика в контексті еволюції засобів інформації й комунікації.
- Основні концепції соціальної інформатики.

Форма контролю: письмова робота.

Література: 14, 23, 26, 44-49, 51, 52, 56, 57, 59, 82, 87, 90, 101, 104, 105.

Тема 2. Соціальна інформація – основа соціального наслідування

Семінарське заняття: Видовий склад потоків соціальної інформації –

4 год.

Мета: засвоїти сутність соціальної інформації, її види та технології представлення.

Питання:

1. Соціальна інформація: сутність, визначення і особливості. Джерела соціальної інформації та форми її існування.
2. Генетичний і соціальний потоки інформації в історії людства. Соціальна інформація як найвищий тип інформації.
3. Характеристика технологій представлення соціальної інформації: документні, інформаційні засоби.
4. Загальні проблеми класифікації соціальної інформації.
5. Види соціальної інформації.

Література: 3, 4, 7, 8, 10, 14, 17, 18, 21, 22, 26, 29-31, 35, 56-59, 68, 69, 77, 78, 82, 86, 99-101.

Практичне заняття: Аналіз існуючих видів соціальної інформації – 4

год.

Мета: виробити вміння аналізу систем класифікацій соціальної інформації.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Виявити основне коло публікацій, що містять розроблені системи класифікації соціальної інформації. Скласти бібліографічну БД (список зазначених видань).

2. Проаналізувати і навести приклади до видів соціальної інформації, наведених у статті Г. М. Швецової-Водки [57].

Форма контролю: письмова робота.

Література: 10, 21, 22, 46, 56-59, 77, 78 інші публікації з проблем класифікації соціальної інформації України та ін. країн СНД.

Самостійна робота: Сучасні дискусії щодо інформації, соціальної інформації та її класифікації — 8 год.

Мета: проаналізувати основні підходи сучасних учених до класифікації соціальної інформації, з'ясувати її загальнонаукове і практичне значення.

Завдання:

1. Скласти порівняльну таблицю визначень понять «інформація» та «соціальна інформація», зафіксованих у діючих законодавчих і нормативних документах, стандартах, сучасних термінологічних словниках та енциклопедіях, наукових публікаціях.

2. Проаналізувати існуючі системи класифікації соціальної інформації, визначити та обґрунтувати найперспективніші з них.

Форма контролю: обговорення.

Література: 1-11, 13, 14, 17, 18, 21-23, 26, 28, 35, 36, 43-46, 51-53, 56-59, 62, 68-70, 77, 78, 82, 86, 95, 99, 101, 104.

Тема 3. Соціальна інформатика як сфера діяльності

Самостійна робота: Загальна характеристика соціальної інформатики як сфери діяльності — 8 год.

Мета: з'ясувати сутність соціальної інформатики як сфери діяльності, охарактеризувати основні напрями і тенденції розвитку.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, сформулювати особливості соціальної інформатики як сфери діяльності.

2. Обґрунтувати інформатизацію як засіб інтенсифікації інформаційної діяльності.

3. Дослідити світовий досвід інформатизації.

4. Охарактеризувати глобальну інформаційну інфраструктуру.

Форма контролю: звіт про самостійну роботу.

Література: 7, 8, 11, 12, 14, 26, 29-31, 35, 39, 46-49, 51, 57, 60, 64, 68, 85, 86, 95, 99.

Тема 4. Соціальні завдання інформатизації

Семінарське заняття: Проблеми інформатизації в Україні – 2 год.

Мета: засвоїти сутність інформатизації як глобального процесу сучасності, зумовленого закономірностями розвитку цивілізації; охарактеризувати мету, завдання і напрями інформатизації в Україні.

Питання:

1. Поняття та сутність інформатизації. Об'єкти інформатизації.

2. Програма інформатизації України. Її особливості.

3. Визначення та характеристика рівнів, етапів інформатизації.

4. Стратегічні напрями інформатизації в Україні. Їх обґрунтування.

5. Складові процесу інформатизації суспільства: медіатизація, комп'ютеризація, інтелектуалізація.

6. Управління, техніка та технологія функціонального забезпечення інформатизації.

Література: 7, 8, 12, 16, 20-22, 26, 27, 29, 30, 33, 36, 37, 41, 42, 47, 48, 51, 56, 75, 76, 86, 95.

Практичне заняття: Визначення та аналіз стратегічних напрямів інформатизації – 2 год.

Мета: набути навичок аналітичної роботи для виявлення закономірностей процесів інформатизації.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Ознайомитись із літературою та законодавчою базою України з питань інформатизації.

2. На основі вивчення отриманих даних визначити стратегічні напрями інформатизації в Україні.

3. Представити отримані результати у формі програми інформатизації окремого регіону України.

Форма контролю: підсумки аналізу оформлюються у вигляді звіту.

Література: 7, 8, 12, 20-22, 26, 27, 29, 30, 33, 36, 37, 41, 42, 47-51, 56, 75, 76, 86, 95.

Практичне заняття: Аналіз програм інформатизації України, Росії, США та визначення їх особливостей – 2 год.

Мета: виробити вміння порівняльного аналізу та оцінки процесів інформатизації в різних країнах.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Виявити основне коло публікацій з питань інформатизації в Україні, Росії, США.

2. Ознайомитись з літературою, в якій розглядаються програми та процеси інформатизації в Україні, Росії, США.

3. Скласти порівняльну таблицю, що відбиває особливості процесів інформатизації у зазначених країнах.

Форма контролю: письмова робота.

Література: 7, 8, 12, 16, 20-22, 26, 27, 29, 30, 33, 34, 36, 37, 41, 42, 47-51, 56, 75, 76, 84, 86, 95.

Самостійна робота: Інформатизація як закономірний глобальний процес розвитку цивілізації — 6 год.

Мета: з'ясувати сутність інформатизації як глобального процесу сучасності, зумовленого закономірностями розвитку цивілізації; охарактеризувати мету, завдання і напрями інформатизації.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, визначити мету і завдання інформатизації.

2. Проаналізувати та прокоментувати таблицю Хессига «Наслідки інформатизації у дзеркалі громадськості».

Форма контролю: звіт про самостійну роботу.

Література: 7, 12, 26, 27, 41, 47, 48, 51, 56, 75, 76, 86, 95.

Тема 5. Управління соціальною інформацією як фактор формування культурного середовища

Самостійна робота: Проблеми оптимізації управління соціальною інформацією з метою формування культурного середовища — 8 год.

Мета: з'ясувати сутність і специфіку ефективного регулювання соціальних процесів в інформаційному просторі.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, з'ясувати сутність та співвідношення понять управління й інформація.

2. Охарактеризувати особливості інформації як інструменту управління.

3. Визначити та представити у табличній формі принципи соціального інформаційного управління.

Форма контролю: звіт про самостійну роботу.

Література: 3, 4, 7-9, 14, 15, 19, 24, 26, 29, 30, 36, 54, 85, 86, 99.

Тема 6. Інформаційна інфраструктура суспільства

Семінарське заняття: Можливості інтеграції в інформаційній інфраструктурі суспільства – 2 год.

Мета: засвоїти сучасні уявлення про інформаційні ресурси та інфраструктуру суспільства, їх роль у вирішенні проблем, що постали перед країною.

Питання:

1. Роль інформації в управлінні суспільством. Єдність управління й інформації.

2. Поняття інформаційної інфраструктури суспільства. Основні компоненти інформаційної інфраструктури суспільства.

3. Основні тенденції розвитку інформаційної інфраструктури суспільства.

4. Завдання бібліотечно-інформаційної підсистеми.

5. Забезпечення бібліотечно-інформаційною системою інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей.

Література: 1-8, 15, 16, 24-26, 29-32, 34, 36-41, 47, 48, 54, 56, 66, 67, 72-74, 80, 81, 84, 86, 99.

Практичне заняття: Аналіз компонентів інформаційної інфраструктури суспільства – 2 год.

Мета: набути навичок аналізу компонентів інформаційної інфраструктури сучасного суспільства.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Визначити склад та рівні інформаційної інфраструктури суспільства.

2. Провести порівняльне дослідження і представити у вигляді таблиці основних компонентів інформаційної інфраструктури суспільства.

Форма контролю: письмова робота.

Література: 1-8, 15, 16, 24-26, 29-32, 34, 36-41, 47, 48, 54, 56, 66, 67, 72, 74, 80, 81, 84-86, 99.

Самостійна робота: Проблеми забезпечення бібліотечною системою інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей – 6 год.

Мета: з'ясувати сутність і специфіку діяльності системи бібліотек з інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей.

Завдання:

1. Визначити сутність процесу інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей.

2. Скласти таблицю, що відбиває напрями роботи бібліотек з забезпечення інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей.

Форма контролю: звіт про самостійну роботу.

Література: 15, 16, 24-26, 29-32, 34, 36-41, 47, 48, 54, 55, 66, 67, 72, 74, 80, 81, 84, 99.

Тема 7. Інформаційні ресурси суспільства

Практичне заняття: Аналіз видів інформаційних ресурсів – 2 год.

Мета: виробити вміння аналізу видів інформаційних ресурсів.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Виявити основне коло публікацій, що містять розроблені системи класифікації інформаційних ресурсів. Скласти бібліографічну БД (список зазначених видань).

2. Ознайомитись з існуючими видами інформаційних ресурсів.

3. Провести порівняльний аналіз і представити у табличній формі види інформаційних ресурсів.

Форма контролю: письмова робота.

Література: 3, 4, 7, 8, 9, 15-18, 24-26, 29-38, 41, 46-49, 60, 61, 80, 81, 96, 100, 101.

Самостійна робота: Інформаційна техносфера сучасного суспільства – 8 год.

Мета: засвоїти сутність і специфіку поняття „інформаційна техносфера суспільства”, визначити її компоненти.

Завдання:

1. Виявити основне коло публікацій, що розглядають проблему інформаційної техносфери суспільства. Скласти бібліографічну БД (список зазначених видань).

2. Провести порівняльний аналіз і представити у табличній формі компоненти інформаційної техносфери сучасного суспільства.

Форма контролю: звіт про самостійну роботу.

Література: 9, 15-18, 23-26, 29-31, 41, 46-49, 60, 61, 99, 102, 103, 105.

Тема 8. Інформаційне суспільство та проблеми його формування

Самостійна робота: Інформаційна економіка: сутність та особливості – 10 год.

Мета: Визначити сутність, структуру і основні тенденції розвитку інформаційної економіки.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, сформулювати сутність та особливості інформаційної економіки.

2. Сформулювати основні тенденції розвитку інформаційної економіки.

3. Представити у вигляді схеми або таблиці структуру інформаційної економіки.

Форма контролю: звіт про самостійну роботу.

Література: 9, 15, 16, 20, 26, 29-31, 34, 36, 39-41, 47-49, 54, 75, 76, 81, 85.

Тема 9. Інформаційний спосіб життя людства

Семінарське заняття: Інформаційний простір України і проблеми інформаційної безпеки – 4 год.

Мета: засвоїти сутність поняття «інформаційний простір», специфіка його розвитку в Україні, охарактеризувати нові можливості і проблеми, що постають перед людиною за умов формування інформаційного суспільства, визначити сутність і значення проблеми інформаційної безпеки.

Питання:

1. Поняття, сутність інформаційного ресурсу і потенціалу.

2. Системно-технологічні можливості організації інформаційних ресурсів сучасного українського суспільства.

3. Феномен інформаційного суспільства. Його основні характеристики.

4. Соціальна структура українського суспільства з інформаційної точки зору.

5. Основні проблеми формування інформаційного середовища України.

6. Уявлення про інформаційний простір – соціоінфосферу. Характеристика інфоноосфери, соціоінфосфери, інфокосма.

7. Інформаційна безпека життєдіяльності та інформаційна культура сучасного суспільства.

Література: 9, 11, 15, 16, 19-22, 24, 26, 29-41, 47-50, 54-56, 60-65, 71-77, 79-81, 88, 89, 96, 98, 99, 102, 103, 105.

Практичне заняття: Інформаційна культура – 2 год.

Мета: набути навичок оцінювання стану та рівня розвитку інформаційної культури.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Виявити основне коло публікацій, що розглядають проблеми інформаційної культури. Скласти бібліографічну БД (список зазначених видань).

2. Користуючись літературою з теми, та розробленою БД скласти порівняльну таблицю визначень інформаційної культури.

3. Сформулювати та охарактеризувати фактори розвитку інформаційної культури сучасного суспільства.

Форма контролю: письмова робота.

Література: 9, 11, 15, 16, 19-22, 24, 26, 29-31, 34, 35, 39-41, 47-49, 55, 60-65, 79-82, 88, 89, 98, 102, 103, 105.

Самостійна робота: Характерні ознаки інформаційного способу життя людини – 6 год.

Мета: Визначити основні ознаки інформаційного способу життя сучасної людини.

Завдання:

1. Виявити основне коло публікацій, що розглядають проблеми інформаційного способу життя людини. Скласти бібліографічну БД (список зазначених видань).

2. Користуючись літературою з теми, та розробленою БД сформулювати та представити у табличній формі характерні ознаки інформаційного способу життя сучасної людини.

Форма контролю: звіт про самостійну роботу.

Література: 9, 11, 15, 16, 19-22, 24, 26, 29-31, 34, 35, 39-41, 47-49, 55, 60-65, 79-82, 88, 89, 98, 102, 103, 105.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські та практичні заняття, робота в Інтернеті, самостійна робота, складання схем та порівняльних таблиць.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ: поточне тестування, оцінка за реферат, оцінки за відповіді на семінарських заняттях, підсумковий письмовий тест.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Визначення рейтингу навчальної діяльності студента з дисципліни

Модуль 1 (поточне тестування)					Модуль 2 (поточне тестування)				Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1					Тест	Змістовий модуль 2				40	100
31					8	21					
T1	T2	T3	T4	T5		T6	T7	T8	T9		
9	12	1	8	1	7	3	2	9			

Шкала оцінювання:

90–100 балів – відмінно (A);

82–89 балів – добре (B);

74–81 бал – добре (C);

64–73 бали – задовільно (D);

60–63 балів – задовільно (E);

35–59 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1–34 бали – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).

Шкала нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

підсумковий контроль — 40 балів;

рубіжне тестування — 8 балів;

реферат — 5 балів;

доповідь на семінарському занятті — 3 бали;

звіт про практичну роботу — 2 бали;

звіт про самостійну роботу — 1 бали.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: опорні конспекти лекцій, комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни; нормативні документи, ілюстративні матеріали.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ ТА ДИПЛОМНИХ РОБІТ

1. Соціальна інформатика: поняття, визначення, мета.
2. Завдання та місце соціальної інформатики в структурі наукового знання.
3. Соціальна інформація та соціальне знання.
4. Місце соціальної інформатики в системі дисциплін соціокомунікативного циклу.
5. Формування системи управління соціально-інформаційними процесами суспільства.
6. Проблема інформаційної нерівності: сутність і напрями подолання.
7. Стратегічне значення розвитку інформаційного потенціалу суспільства.
8. Поняття, сутність і структура інформаційного потенціалу.
9. Основні тенденції розвитку інформаційної інфраструктури суспільства.
10. Інформаційний простір України і проблеми інформаційної безпеки.
11. Забезпечення бібліотечно-інформаційною системою інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей.
12. Глобальна інформаційна інфраструктура.
13. Інформатизація як засіб інтенсифікації інформаційної діяльності.
14. Інформаційне суспільство та проблеми його формування.
15. Інформаційні ресурси: загальна характеристика.
16. Інформація як засіб соціального регулювання та управління.

III. СПИСОК ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Афанасьев В. Г. Социальная информация / В. Г. Афанасьев. – М. : Наука, 1994. – 200 с.
2. Бакулев Г. П. Массовая коммуникация. Западные теории и концепции / Г. П. Бакулев. — М. : Аспект; Прогресс, 2010. — 192 с.
3. Бургін М. Методологічні аспекти інформатизації / М. Бургін // Інформатизація та нові технології. – 1996. – №3. – С.4-6.
4. Горський С. В. Людина у глобалізованому світі / С. В. Горський // Актуальні проблеми філософії та соціології. — Одеса, 2017. — Вип. 18. — С. 24–27.
5. Громов Г. Р. Очерки информационной технологии / Г. Р. Громов . – М. : Инфоарт, 1993. – 331 с.
6. Денчев С. Г. Знание-episteme – знание-techne: трансформизм инфосферы (онтология информационной среды) / С. Г. Денчев, А.В. Куманова // Науч. и техн. информ. Сер. 1. – 2006. - № 9. – С. 12-18
7. Замаруєва І. Мова–інформація–знання / І. Замаруєва // Інформатизація та нові технології. – 1996. - №3. – С. 2-4.
8. Ильганаева В. А. Гармонизация культурной среды в условиях информатизации общества / В. А. Ильганаева. – Харьков : ХГАК, 1999. – 36 с.
9. Кириченко М. О. Проблеми сталого розвитку інформаційного суспільства в умовах глобалізації / М. О. Кириченко // Актуальні проблеми філософії та соціології. — Одеса, 2017. — Вип. 18. — С. 55–59.
10. Колин К. К. Фундаментальные основы информатики: социальная информатика. / К. К. Колин. – М. : Академ. проект; Деловая книга, 2000. – 350 с.
11. Кушерець В. І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій / В. І. Кушерець. – Київ : Знання України, 2004. – 248 с.
12. Махлуп Ф. Производство и распространение знаний в США : пер. с англ. / Ф. Махлуп – М. : Прогресс, 1966. – 462 с.
13. Ракитов А. И. Философия компьютерной революции / А. И. Ракитов. — М. : Политиздат, 1991.—287 с.
14. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации. / А. В. Соколов – СПб : Изд-во Михайлова, 2002. – 459 с.
15. Соколов А. В. Социальная информатика: от гипотезы к учебной дисциплине / А. В. Соколов // История и перспективы библиотечного образования / ЛГИК. – Л., 1988. – С. 167–186.
16. Социальная информатика: основания, методы, перспективы / Отв. ред. Н. И. Лапин. – М. : Едиториал УРСС, 2003. – 216 с.
17. Соціальна інформатика: Конспект лекцій / Харк. держ. акад. культури; уклад.: О. М. Кобєлев. – Харків : ХДАК, 2007. – 79 с.

18. Столяров Ю. М. Соціальні комунікації: розвиток в інформаційному просторі / Ю. М. Столяров // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків., 2000. — Вип. 2. — С. 4–7.
19. Урсул А. Д. Становление социальной информатики / А. Д. Урсул // Междунар. форум по информ. и документации. — 1989. — №1. — С. 15-17.
20. Хрестоматия по социальным коммуникациям / Сост. и авт. вступ. очерков В. А. Ильганаева. — Харків : ХГАК, 2002. — 236 с.
21. Чугунов А. В. Социальная информатика : учеб. пособие. / А. В. Чугунов. — СПб. : НИУ ИТМО, 2012. — 223 с.

Додаткова

22. Абдеев Р. Ф. Философия информационной цивилизации : диалектика прогрес. линии развития как гуман. общечеловеч. философия для XXI века / Р. Ф. Абдеев. — М. : Владос, 1994. — 335 с.
23. Андрамонова В. В. Теоретико-методологические основания исследования феномена социальных сетей в современной социальной теории / В. В. Андрамонова // Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки. — 2015. — № 8. — С. 20–22.
24. Андрамонова В. В. Концептуализация виртуальных и реальных социальных сетей в современной социальной теории / В. В. Андрамонова // Вестн. СевКавГТИ. — 2015. — № 2. — С. 153–156.
25. Андрамонова В. В. Теория информационного общества как базис исследования социальных сетей [Электронный ресурс] / В. В. Андрамонова // Современные проблемы науки и образования. — 2015. — № 2-2. — Режим доступа: <http://www.science-education.ru/129-22225>
26. Андрамонова В. В. Социальные сети в контексте развития современного общества [Электронный ресурс] / В. В. Андрамонова // Современные проблемы науки и образования. — 2015. — № 2-2. — Режим доступа: <http://www.science-education.ru/129-21486>
27. Антонов А. В. Направления развития информационно-поисковых и аналитических систем / А. В. Антонов, И. Ю. Кишинский // Науч. и техн. информация. Сер.1. — 2002. — №3. — С. 31–35.
28. Антопольский А. Б. Опыт классификации информационных ресурсов академических организаций социогуманитарного профиля / А. Б. Антопольский // Перспективные направления научных исследований и критические технологии в классификационных системах. — М., 2017. — С. 12–16.
29. Арсенова И. Информационный потенциал научно-технической политики Болгарии / И. Арсенова // Науч. и техн. информация. Сер.1. — 2002. — №2. — С. 35–40.
30. Арский Ю. М. Информационные ресурсы для устойчивого развития общества / Ю. М. Арский, А. И. Черный // Междунар. форум по информации — 2000. — Т. 25, №1. — С. 3-9.

31. Артимович Д. А. Социальная сеть как новая форма организации социального пространства / Д. А. Артимович, В. Г. Пузиков // Вестн. Сиб. ин-та бизнеса и информац. технологий. — 2012. — № 1(1). — С. 70 – 73.
32. Афанасьев В. Г. Социальная информация и управление обществом / В. Г. Афанасьев. — М. : Политиздат, 1975. — 408 с.
33. Бониц М. Научное исследование и научная информация : пер. с нем. / М. Бониц . — М. : Наука, 1987. — 156 с.
34. Братко А. А. Информация и психика / А. А. Братко, А. Н. Кочергин. — Новосибирск : Наука, 1977. — С. 7-67.
35. Виноградов В. А. Общественные науки и информатизация. / В. А. Виноградов. — М. : Наука, 1978. — 263 с.
36. Волошин В. Г. Організаційно-правовий механізм державного управління інформаційно-комунікаційною діяльністю органів державної влади / В. Г. Волошин // Наукові праці : наук.-метод. журнал Чорноморського державного університету імені П. Могили. Серія “Державне управління”. — Вип. 269. — 2016. — Т. 281. — С. 130–134.
37. Волошин В. Г. Сутність діяльності комунікаційного та інформаційного характеру органів державного управління / В. Г. Волошин // Держава та регіони : науково-виробничий журнал. Серія “Державне управління”. — № 1(57). — 2017. — С. 115–120.
38. Волченков В.Н. Информационная модель в номогенезе: философский, естественнонаучный социально-психологический аспекты / В. Н. Волченков // Сознание и физическая реальность. — 1994. — Т.4, №1. — С. 19-27.
39. Горовий В.М. Інформаційно-аналітичні служби бібліотечних закладів у контексті суспільних перетворень / В.М. Горовий // Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства. — К. : НБУВ, 2005. — С. 165–178.
40. Горовий В. М. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; наук. ред. Л.А. Дубровіна / В. М. Горовий. — К., 2010. — 360 с.
41. Готт В. С. Социальная роль информатики / В. С. Готт, Э. П. Семенюк, А. Д. Урсул . — М. : Знание, 1987. — 64 с.
42. Громов Г. Р. Национальные информационные ресурсы: проблемы промышленной эксплуатации / Г. Р. Громов. — М. : Наука, 1984. — 238 с.
43. Денисенко Н. В. Філософський вимір розгортання комунікативного простору: пошук конструктів його гармонізації / Н. В. Денисенко // Актуальні проблеми філософії та соціології. — Одеса, 2017. — Вип. 18. — С. 36–40.
44. Дубас О. П. Інформаційний розвиток сучасної України у світовому контексті / О. П. Дубас. — К. : Генеза, 2004. — 276 с.
45. Жабко Е. Д. Проблемы обеспечения информационных ресурсов в библиотеках / Е. Д. Жабко, И. Ю. Куприянов // Науч. и техн. б-ки. — 1998. — №2. — С. 71-74.

46. Захаров А. Г. Сочетание традиционных библиотечных и новейших электронных технологий в обеспечении документами российской науки / А. Г. Захаров // *Международ. форум по информации*. — 2000. — Т. 25. — №3. — С. 28–30.
47. Иванов П. Ф. Информационно-аналитическое обеспечение региональных органов власти и управления / П. Ф. Иванов, С. И. Малышев // *Науч. и техн. информация*. Сер.1. — 2002. — №7. — С. 1–9.
48. Информационно-коммуникативные науки в свете эволюции средств информации и коммуникации / И. Е. Баренбаум // *Книга. Исследования. Материалы*. — М., 1990. — Сб.61. — С 31-47.
49. Калитич Г. Когнітивно-інформаційні системи інтелектуалізації суспільства / Калитич Г. // *Інформатизація та нові технології*. — 1993. - №1. — С. 7-9.
50. Каньгин Ю. М. Введение в социальную когнитологию / Ю. М. Каньгин, Ю. И. Яковенко. — Киев : *Наук. думка*, 1992. — 108 с.
51. Кобелев О. М. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек у системі соціального управління / О. М. Кобелев // *Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* — Харків., 2012. — Вип. 35. — С. 83–92.
52. Ковальчук Т. Т. Сучасний інформаційний ринок / Т. Т. Ковальчук. — К. : *Знання*, 2011. — 255 с.
53. Копылов В. А. Еще раз о термине «информатизация» / В. А. Копылов // *Науч. и техн. информация*. Сер.1. — 1994. - №8. — С. 4-7.
54. Косинський В.І. Сучасні інформаційні технології. Навч. посібник / В.І. Косинський. — К.: *Знання*, 2011. — 318 с.
55. Кузнецов Н. А. Информационное воздействие как объект научного исследования: перспективы информатики / Н. А. Кузнецов, Н. Л. Мухелишвили, Ю. А. Шрейдер // *Вопр. философии*. — 1999. - №1. — С. 77-87.
56. Кушнарченко Н. М. Документоведение: Учебник для вузов / Н. М. Кушнарченко. — 7-е изд., стер. — К. : *Знання, КОО*, 2006. — 459 с. — (Высшее образование XXI века).
57. Лазарева С. Ф. Економіка та організація інформаційного бізнесу / С. Ф. Лазарева. — Київ : *КНЕУ*, 2002. — 667 с.
58. Ланкастер Ф.У. Возникновение безбумажного общества и последствия для библиотек / Ф. У. Ланкастер // *Международ. форум по информ. и документации*. — 1989. — №4. — С. 21-23.
59. Лобанова А. С. Инфлайтная энергия как детерминанта адаптационной способности людей в трансформирующемся обществе / А. С. Лобанова, В. Д. Примененко // *Інформоенергетичні технології адаптаційних процесів життєдіяльності на початку 3-го тисячоліття : зб. наук. праць*. — Кривий Ріг, 2001. — С. 59–66.
60. Макеева А. Д. Информационные ресурсы — незрячим читателям // А. Д. Макеева // *Библиография*. — 2001. - №1. — С. 77-79.

61. Манилова Т. Л. Информационные ресурсы российских библиотек: социальный аспект использования / Т. Л. Манилова // Науч. и техн. б-ки. – 2001. - №8. – С. 12-16.
62. Мартиненко М. О. Актуальність впровадження «хмарних» сервісів у навчальному процесі / Мартиненко М. О. // Економіка. Менеджмент. Бізнес. — 2017. — №4. — С. 160–166.
63. Марчук Ю. Один з підходів до розвитку інформаційного простору регіону / Ю. Марчук // Вісн. Кн. палати. – 1998. – №5. – С. 20-23.
64. Матвієнко О.В. Інформаційна професія та інформаційна освіта: сутність, зміст, проблеми / О.В. Матвієнко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 1. – С. 70.
65. Мешалкина Ю. В. Информационные ресурсы: маркетинговая деятельность / Ю. В. Мешалкина // Мир библиогр. – 2001. – №6. – С. 25-27
66. Михайлов А. И. Основы информатики / А. И. Михайлов, А. И. Черный, Р. С. Гиляревский. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : ВИНТИ, 1968. – 756 с.
67. Михнушев А. Г. Информатика в социальном управлении / А. Г. Михнушев – Киев : Политиздат Украины, 1990. – 155 с.
68. Моисеев Н. Н. Пути к созиданию / Н. Н. Моисеев. – М. : Республика, 1992. – 225 с.
69. Національні інформаційні ресурси. Проблеми формування, розвитку, управління і використання / В. В. Петров, О. В. Нестеренко, М. Г. Монастирський та ін. // Реєстрація, зберігання, і обробка даних. – 2001. – №2. – С. 38-49.
70. Нестеренко О. В. Технології інтеграції інформаційних ресурсів інформаційно-аналітичних систем органів державної влади / О. В. Нестеренко // Наук.-техн. інформація . – 2001. – №4. – С. 3–7.
71. Нечипоренко В. П. Тенденции развития мировой информационной среды и государственная система научно-технической информации России / В. П. Нечипоренко // Науч. и техн. б-ки. – 2002. - №1. – С. 64-71.
72. Организация информационной работы / Ю. П. Ехлаков, А. А. Князев, А. А. Лукьянец и др. // Науч. и техн. информация. Сер.1. – 1998. - №12. – С. 7-16.
73. Орлов П. І. Інформація та інформатизація: нормативно-правове забезпечення / П. І. Орлов. – Харків : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – С. 3-202.
74. Отле П. Библиотека, библиография, документация : избранные труды пионера информатики / П. Отле; Рос. гос. библиотека; пер. с англ. и фр. Р. С. Гиляревского и др.; предисл., сост., коммент. Р. С. Гиляревского. – М. : ФАИР-ПРЕСС, Пашков-дом, 2004. — 350 с.
75. Павлуша Т. Забезпечення загальнодоступності інформаційних ресурсів наукових бібліотек України / Т. Павлуша // Бібл. вісн. – 2000. – №5. – С. 2-7.

76. Перфильева Н.А. Человечество на пути к новой информационно-космической цивилизации / Н. А. Перфильева // Полигнозис. – 1998. – №1. – С. 139-145.
77. Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии XX века. / Г. Г. Почепцов. – М. : Рефл-бук; К. : Ваклер, 2001. – 349 с.
78. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов – М. : Рефл-бук; К. : Ваклер, 2001. – 349 с.
79. Пригожин И. Порядок из хаоса : новый диалог человека с природой: Пер. с англ. / И. Пригожин, И. Стелгерс. – М. : Прогресс, 1986. – 431 с.
80. Приходько Н. М. Социальные медиа: сущность и понятие / Н. М. Приходько // Концепции фундаментальных и прикладных исследований. — Стерлитамак, 2017. — С.172-175.
81. Разработка онтологии информационного пространства знаний на основе дефинитивных знаний // Антопольский А. Б., Белозеров В. Н., Калёнов Н. Е. // Перспективные направления научных исследований и критические технологии в классификационных системах. — М., 2017. — С. 16–20.
82. Семенюк Э. П. Информатика и социально-гуманитарное знание / Э. П. Семенюк // Науч. и техн. информация. Сер.1. – 2002. – №1. – С. 1-12
83. Сидоренко Р. С. Современное состояние проблемы взаимосвязей библиотечно-библиографических дисциплин с информатикой / Р. С. Сидоренко // Связь библиотечно-библиографических дисциплин с информатикой / ЛГИК. – Л., 1982. – С. 3-9.
84. Слободяник М. С. Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій / М. С. Слободяник. – К. : Ред. журн. "Бібл. вісн.", 1995. – 268 с.
85. Соколов А. В. Взаимосвязи информатики и библиотечно-библиографических дисциплин / А. В. Соколов, А. И. Манкевич, Т. Н. Колтыпина // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1974. – №4. – С. 28–37.
86. Столяров Ю. Н. Документный ресурс : учеб. пос. для студ. вузов / Ю.Н. Столяров. — М. : Либерия, 2001. — 152 с.
87. Терещенко С. С. Информационное общество и информатизация России на рубеже веков / С. С. Терещенко // Науч. и техн. информация. Сер.1. – 2002. – №7. – С. 30–39.
88. Урсул А. Д. Проблемы информации и информатизации / А. Д. Урсул // Науч. и техн. информация. Сер.2. – 1991. – №6. – С. 1-6.
89. Урсул А. Д. Информатизация общества и социальная информатика / А. Д. Урсул // Социальная информатика : сб. науч. тр. – М., 1990. – С. 3–12.
90. Урсул А. Д. Проблема информации в современной науке : филос. очерки / А. Д. Урсул. – М. : Наука, 1975. – 287 с.
91. Федоров В. В. Информационный ресурс общества: проблемы формирования и использования / В. В. Федоров // Науч. и техн. б-ки. – 2002. – №6. – С. 16-24.

92. Филатов А. Ю. Управление информационными ресурсами учебного заведения / А. Ю. Филатов // Высш. образование сегодня. – 2003. - №4. – С. 46-48.
93. Фортов В. Научные и образовательные аспекты информационного неравенства / В. Фортов // Вестн. высш. шк. – 2001. – №1. – С. 3–7.
94. Хромченко Л. Г. Информационные ресурсы : организация использования / Л. Г. Хромченко. – Харьков : ХГИК, 1992. – 181 с.
95. Цырдя Ф. Н. Информатика и система социальной информации в информационной стратегии / Ф. Н. Цырдя // Изв. Ан ССР Молдова. Обществ. науки: Филос., право, этнография, искусствоведение, археология. – 1990. – №2. – С. 12-22.
96. Чернавский Д. С. Синергетика и информация / Д. С. Чернавский – М. : Знание, 1990. – 46 с.
97. Черныш В. И. Информационные процессы в обществе / В. И. Черныш. – М. : Наука, 1968. – С. 5-10, 81-94.
98. Швецова-Водка Г. М. Види інформації / Г. М. Швецова-Водка // Вісник ХДАК: зб. наук. праць. – Харків : ХДАК, 2002. – Вип. 6. – С. 233–241.
99. Швецова-Водка Г. М. Документ і книга в системі соціальних комунікацій / Г. М. Швецова-Водка; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. — Рівне : РДГУ, 2001. — 438 с.: іл.
100. Швецова-Водка Г. М. Типологія документа: навч. посібник для студ. ін-тів культури / Г. М. Швецова-Водка; Рівненськ. ДІК. — Київ : Кн. палата України, 1998. — 80 с.
101. Швецова-Водка Г. Н. Функции и свойства документа в системе социальных коммуникаций / Г. Н. Швецова-Водка // Книга: Исслед. и материалы. — М., 1994. — Сб. 69. — С. 37–39.
102. Шейко В. М. Від техногенної цивілізації до інформаційної: виробництво та використання послуг і знань / В. М. Шейко // Вісн. Кн. палати. – 2000. – №4. – С. 21–24.
103. Шейко В. М. Інформаційна цивілізація: проблеми становлення та розвитку / В. М. Шейко // Вісн. Кн. палати. – 2000. – №6. – С. 11–14.
104. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.) : моногр. : В 2т. / В. М. Шейко. – Т.1. – Харків : Основа, 2001. – 520 с.
105. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.) : моногр.: В 2т. / В. М. Шейко. – Т.2. – Харків : Основа, 2001. – 400 с.
106. Широков А. Н. Французко-русский словарь информационно-библиотечной и документивной терминологии / А. Н. Широков, Ж.-Ж. Донар (Франция). — М. : ТЕЗАУРУС, 2005. — 100 с.
107. Шрейдер Ю. А. Информация и культура / Ю. А. Шрейдер // Науч. и техн. информация. – Сер.2. – 1991. - №8. – С. 1-9.
108. Шрейдер Ю. А. Категория комфортности как основной критерий организации знаний / Ю. А. Шрейдер // Междунар. форум по информ. и докум. – 1993. – Т.18, №3-4. – С. 17-18.

109. Шрейдер Ю. А. Социальные аспекты информатики / Ю. А. Шрейдер // Науч. и техн. информация. Сер.2. – 1989. - №1. – С. 2-9.
110. Юзвшин И. И. Информология или закономерности информационных процессов и технологии в микро- и макромирах Вселенной / И. И. Юзвшин. — 3-е изд., испр. и доп. — М. : Радио и связь, 1996. — 215 с.

IV. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

База даних – іменована сукупність даних, що відображає стан об'єктів та їх відношень у визначеній предметній області;

База знань – масив інформації у формі, придатній до логічної і смислової обробки відповідними програмними засобами;

Вертикальний обмін інформацією – нагромадження, збереження, передачу істотно важливої, програмуючої поведінку індивідів інформації від покоління до покоління

Галузі інформації – це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про відносно самостійні сфери життя і діяльності суспільства та держави.

Глобальна інформаційна інфраструктура – глобальне інтегроване середовище телекомунікаційних і інформаційних сервісів (послуг).

Горизонтальний обмін інформацією – обмін інформацією між людьми одного покоління

Доіндустріальне (аграрне) суспільство – суспільство, в якому домінує виробництво продуктів сільського господарства, засноване на використанні ручної праці і мускульної сили тварин, а також ремісництво.

„Живі знання” – форма знань, що виражаються в знаннях, досвіді і професійній кваліфікації людей.

Індустріальне суспільство – суспільство, головною економічною характеристикою якого є промислове виробництво.

Інтелектуалізація – процес розвитку здатності сприйняття і створення інформації, тобто підвищення інтелектуального потенціалу суспільства, включаючи використання засобів штучного інтелекту.

Інфокосм – інформаційне поле (середовище) особистості.

Інфоноосфера – інформаційне середовище ноосфери.

Інформатизація – сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки.

Інформаційна безпека – стан захищеності інформаційного середовища суспільства, що забезпечує його формування і розвиток в інтересах громадян, організацій і держави.

Інформаційна діяльність – сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави.

Інформаційна економіка – новий сектор економіки, що виник завдяки розвитку глобального процесу інформатизації, який включає в себе виробництво засобів інформатизації, а також інформаційних продуктів і послуг та інформаційний ринок.

Інформаційна загроза — фактори або сукупності факторів, що створюють небезпеку функціонуванню інформаційного середовища суспільства.

Інформаційна інфраструктура суспільства – сукупність організаційних структур, що забезпечують функціонування і розвиток інформаційного простору країни, а також засобів інформаційної взаємодії, що забезпечують доступ громадян і організацій до інформаційних ресурсів.

Інформаційна культура суспільства – здатність ефективно використовувати наявні в розпорядженні суспільства інформаційні ресурси і засоби інформаційних комунікацій, а також застосовувати для цих цілей передові досягнення в області розвитку засобів інформатизації й інформаційних технологій.

Інформаційна послуга – дії суб'єктів щодо забезпечення споживачів інформаційними продуктами.

Інформаційна технологія – цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування;

Інформаційна техносфера – сукупність створюваних людиною технічних засобів інформатизації суспільства й інформаційних технологій, що забезпечують можливості їх використання.

Інформаційна цивілізація – якісно нова суспільно-політична формація, що йде на зміну матеріальній (техногенній) цивілізації й забезпечує прогресивне освоєння процесів інформатизації як неминучого і загального періоду розвитку суспільства, пізнання й освоєння інформаційної моделі світобудови, а також загального усвідомлення і прийняття єдності законів інформації в природі та суспільстві.

Інформаційне середовище – складова частина ноосфери, що складається з інформації та вміння сприймати інформацію.

Інформаційне середовище (за С. Денчевим), є сукупністю:

інформаційних фондів;

інформаційних технологій;

інтеракцій між людьми й устаткуванням, що забезпечують соціальну інфраструктуру для суспільно корисної реалізації специфічних інформаційних процесів у рамках певної предметної галузі.

Інформаційне суспільство – суспільство, в якому виробництво інформаційних продуктів і надання інформаційних послуг переважає над всіма іншими видами соціально-економічної активності людей.

Інформаційний потенціал – інформаційний ресурс суспільства в єдності з засобами, методами й умовами, що дозволяють його активізувати й ефективно використовувати.

Інформаційний продукт (продукція) – документована інформація, яка підготовлена і призначена для задоволення потреб користувачів.

Інформаційний простір – певне середовище, в якому здійснюється формування, збирання, збереження, опрацювання і поширення інформації)

Інформаційний ресурс – сукупність документів у інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо).

Інформаційні ресурси (за К. Коліним) — це знання, підготовлені для доцільного соціального використання.

Інформація – документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі.

Комп'ютеризація – процес удосконалювання засобів пошуку й обробки інформації.

Конструктивні знання – вид знань, які дозволяють зрозуміти конструкцію (тобто пристрій) тих або інших об'єктів природи і суспільства, а також принципи їх функціонування;

Медіатизація – процес удосконалювання засобів збору, збереження і поширення інформації.

Нова інформаційна технологія – сукупність засобів і методів автоматизації інформаційних процесів, заснованих на використанні сучасної електронно-обчислювальної техніки та засобів зв'язку.

Понятійні знання – вид знань які розкривають зміст понять і термінів, використовуваних у тій або іншій сфері людської діяльності;

Постіндустріальне суспільство – суспільство, головною характеристикою якого є пріоритетний розвиток сфери послуг, що починають превалювати над обсягами промислового виробництва і виробництва сільськогосподарської продукції;

Прижиттєва інформація – знання, відомості, які індивід одержує сам у результаті безпосереднього контакту з навколишнім соціальним і природним середовищем.

Процедурні (алгоритмічні) знання – вид знань, які визначають порядок дій для досягнення визначених цілей або ж раціональної реалізації тих або інших процесів;

Соціальна інформатика – узагальнююча дисципліна, предмет якої складають принципи, методи, закономірності інформаційного забезпечення суспільного життя, незалежно від галузевого характеру інформаційних систем, носіїв і каналів розповсюдження.

Соціальна інформація – це будь-яка інформація, що циркулює в суспільстві.

Соціальна інформація з функціональної точки зору – система сукупних даних (відомостей), що виступають, одночасно, метою і детермінантами соціальних перетворень у тій мірі, у якій вони (відомості) відповідають чеканням суб'єкта соціальної дії і містять необхідний і достатній матеріал для реалізації його потреб.

Соціальна технологія – соціально організована область знань про способи і процедури оптимізації життєдіяльності людини за умов зростаючої взаємозалежності, динаміки і відновлення суспільних процесів.

Соціальне управління – свідоме, планомірно організоване, систематичне взаємодія суб'єкта й об'єкта управління з метою його упорядкування, збереження якісної визначеності і розвитку.

Соціальні наслідки інформатизації – реальні і прогнозовані зміни в суспільстві, що відбуваються під впливом інформатизації.

Соціальні передумови інформатизації – це те, що повинне бути в суспільстві, щоб почалося успішне розгортання процесів інформатизації.

Соціальні умови інформатизації – це реальна обстановка, у якій відбувається процес інформатизації.

Соціоінфосфера – інформаційне середовище соціуму.

Фактографічні знання – вид знань, які представляють собою деякі факти, справедливість яких установа теоретичним або експериментальним шляхом.

V. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Взаємозв'язки соціальної інформатики з іншими науковими дисциплінами.
2. Види інформаційних ресурсів.
3. Види соціальної інформації.
4. Визначення поняття „інформаційне суспільство”.
5. Визначення та аналіз стратегічних напрямів інформатизації.
6. Вимоги до соціальної інформації.
7. Генератори інформаційних ресурсів сучасного суспільства.
8. Генетичний і соціальний потоки інформації в історії людства.
9. Глобальна інформаційна інфраструктура.
10. Джерела соціальної інформації.
11. Забезпечення бібліотечно-інформаційною системою інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей.
12. Завдання автоматизації різних видів діяльності. Можливості та обмеженість автоматизації.
13. Завдання та місце соціальної інформатики в структурі наукового знання.
14. Загальні проблеми класифікації соціальної інформації.
15. Значення та перспективи розвитку соціальної інформатики.
16. Індустрія інформаційної техніки і технології.
17. Інформатизація як закономірний глобальний процес розвитку цивілізації.
18. Інформатизація як засіб інтенсифікації інформаційної діяльності.
19. Інформаційна безпека життєдіяльності.
20. Інформаційна безпека як нова глобальна соціотехнологічна проблема.
21. Інформаційна економіка: сутність та особливості.
22. Інформаційна інфраструктура суспільства.
23. Інформаційна техносфера сучасного суспільства.
24. Інформаційне суспільство та проблеми його формування.
25. Інформаційний простір України і проблеми інформаційної безпеки.
26. Інформаційні магістралі та супермагістралі.
27. Інформаційні основи біологічного і соціального управління
28. Інформаційні ресурси: загальна характеристика.
29. Інформація як засіб соціального регулювання та управління.
30. Еволюція та концепції соціальної інформатики.
31. Мета і завдання інформатизації.
32. Механізми і напрями формування інформаційного суспільства.
33. Місце соціальної інформатики в системі дисциплін соціокомунікативного циклу.
34. Наслідки інформатизації суспільства.
35. Новітні інформаційні технології та їх вплив на трансформацію суспільних взаємовідносин.
36. Об'єкти інформатизації. Програми інформатизації України, Росії, США та ін.
37. Організація використання документно-інформаційних ресурсів: техніка і технологія.

38. Основні компоненти інформаційної інфраструктури суспільства.
39. Основні напрями інформатизації в Україні.
40. Основні тенденції розвитку інформаційної інфраструктури суспільства.
41. Основні характеристики інформаційного суспільства.
42. Особливості соціальної інформації і її рівні.
43. Передумови виникнення соціальної інформатики.
44. Передумови і умови інформатизації в Україні: технічний, економічний, соціально-психологічний, політичний аспекти.
45. Поняття інформатизації, її рівні, етапи.
46. Поняття інформаційного ресурсу.
47. Поняття інформаційної інфраструктури суспільства.
48. Поняття інформаційної культури суспільства
49. Поняття, сутність і структура інформаційного потенціалу.
50. Проблема виховання інформаційної культури. Мета, рівні, завдання.
51. Проблеми інформатизації в Україні.
52. Роль інформації в управлінні суспільством. Єдність управління й інформації.
53. Світовий досвід інформатизації.
54. Складові елементи соціально-інформаційної діяльності.
55. Складові процесів інформатизації суспільства: медіатизація, комп'ютеризація, інтелектуалізація.
56. Соціальна інформатика: поняття, визначення, мета.
57. Соціальна інформація та соціальне знання.
58. Соціальна інформація як база соціального наслідування.
59. Соціальна інформація як найвищий тип інформації.
60. Соціальна структура суспільства з інформаційної точки зору.
61. Соціальне управління в інформаційному просторі.
62. Стратегічне значення розвитку інформаційного потенціалу суспільства.
63. Стратегічні напрями інформатизації. Їх обґрунтування.
64. Структура і основні тенденції розвитку інформаційної економіки.
65. Проблема інформаційної нерівності: сутність і напрями подолання.
66. Сутність і визначення соціальної інформації.
67. Сутність і структура інформаційного потенціалу.
68. Сутність інформаційної кризи.
69. Сучасна структура предметної області соціальної інформатики.
70. Теоретичні засади соціальної інформатики: об'єкт, предмет, мета і завдання, понятійний апарат, методологія, методи.
71. Технологічні та гуманітарно-гуманістичні підходи до формування соціоінфосфери.
72. Управління, організація, кадри, економіка соціуму на рівні інформаційної цивілізації.
73. Управління, техніка та технологія функціонального забезпечення інформатизації.
74. Феномен інформаційного суспільства. Критерії переходу суспільства до інформаційної стадії розвитку

75. Форми існування соціальної інформації.
76. Формування глобального інформаційного простору. Характеристика інфоноосфери, соціоінфосфери, інфокосма.
77. Формування інформаційного середовища.
78. Формування системи управління соціально-інформаційними процесами.
79. Характеристика інформаційного простору – соціоінфосфери.
80. Характеристика існуючих класифікацій соціальної інформації.
81. Характеристика технологій представлення соціальної інформації: документні, інформаційні засоби.
82. Характерні ознаки інформаційного способу життя
83. Характерні риси інформаційного суспільства.
84. Центри-генератори інформаційних ресурсів.

VI. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

З КУРСУ «СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАТИКА»

1. Предметом соціальної інформатики як узагальнюючої теорії соціально-комунікаційного циклу наук є (вибрати правильну відповідь):

а) інформаційний підхід як засіб вивчення суспільного знання, соціальної комунікації і управління суспільством

б) принципи, методи, закономірності інформаційного забезпечення суспільного життя, незалежно від галузевого характеру інформаційних систем, носіїв і каналів розповсюдження

в) структура і загальні властивості науково-технічної інформації, технологія і системи пошуку науково-технічної інформації

г) методичний комплекс, загальний для наук соціально-інформаційно-комунікаційного циклу що використовується для проведення кількісних досліджень документів

2. Інформаційна інфраструктура суспільства це (вибрати правильну відповідь):

а) сукупність організаційних структур, що забезпечують функціонування і розвиток інформаційного простору, та засобів інформаційної взаємодії, що забезпечують доступ громадян та організацій до інформаційних ресурсів;

б) інформаційний ресурс суспільства в єдності з засобами, методами й умовами, що дозволяють його активізувати й ефективно використовувати

в) інформаційні центри, що забезпечують генерацію, збереження і поширення інформації

г) система економічних, правових і організаційних відносин, що забезпечує торгівлю інформаційними продуктами, а також надання на комерційній основі інформаційних послуг користувачам

3. Основні компоненти інформаційної інфраструктури суспільства це (вибрати правильні відповіді):

а) організаційні структури суспільства;

б) інформаційні центри;

в) комп'ютери інфраструктури інформаційних магістралей;

г) засоби інформатики й інформаційні технології.

4. Інформаційна послуга згідно закону „Про Національну програму інформатизації” це (вибрати правильну відповідь):

а) система економічних, правових і організаційних відносин у суспільстві, що забезпечує торгівлю засобами інформаційної техніки й інформаційних продуктів

б) надання доступу користувачам до необхідних їм інформаційних продуктів у документальній або електронній формі, а також поширення інформаційними мережами інформації або інформаційних продуктів, що належать користувачам

в) новий напрямок ділової активності суспільства, пов'язаний з реалізацією функцій торгівлі і посередництва на інформаційному ринку, а також організацією виробництва, обслуговування, оренди, страхування, фінансового і кадрового забезпечення засобів масової інформації суспільства

г) дії суб'єктів щодо забезпечення споживачів інформаційними продуктами

5. Поява терміну «соціальна інформатика» відноситься до (вибрати правильні відповіді):

- а) 1975 г.;
- б) 1946 г.;
- в) 1971 г.;
- г) 1984 г.

6. Термін «соціальна інформатика» вперше ввів у науковий обіг (вибрати правильну відповідь):

- а) Столяров;
- б) Соколов;
- в) Урсул;
- г) Афанасьєв

7. Інформаційний ресурс визначається як ... (вибрати правильну відповідь):

- а) сукупність документів у інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо);
- б) накопичені в суспільстві знання, підготовлені для доцільного соціального використання
- в) знання, що представлені в проектній формі
- г) усе назване

8. Соціальна інформатика як окрема соціально-філософська теорія вивчає (вибрати правильну відповідь):

- а) взаємодію суспільства й інформаційно-комп'ютерної техніки, закономірності і тенденції цієї взаємодії
- б) взаємодію соціально-філософських дисциплін у процесі вивчення наукового управління як інформаційного процесу
- в) соціально-філософські комунікації наукового співтовариства, їхні основні принципи і загальні проблеми
- г) усе назване

9. Поява 3-ї концепції соціальної інформатики викликана (вибрати правильні відповіді):

- а) необхідністю розробки загальних закономірностей інформаційного обслуговування суспільства
- б) необхідністю розробки методології процесу активізації інформаційних ресурсів і їх ефективного соціального керування
- в) необхідністю розробки методології для вивчення загальних закономірностей глобального процесу інформатизації суспільства
- г) необхідністю розробки методології інформаційного підходу

10. Другу концепцію соціальної інформатики висунув (вибрати правильну відповідь):

- а) Столяров;
- б) Соколов;
- в) Урсул;
- г) Афанасьєв

11. Згідно другої концепції, структура предметної області та завдання соціальної інформатики визначаються наявністю наступних предметних галузей досліджень (вибрати правильні відповіді):

- а) інформаційні ресурси, інформаційний потенціал суспільства;
- б) інформаційне суспільство, людина в інформаційному суспільстві;
- в) соціальна інформація суспільства;
- г) усе назване

12. Згідно закону „Про Національну програму інформатизації” база даних це (вибрати правильну відповідь):

- а) масив інформації у формі, придатній до логічної і смислової обробки відповідними програмними засобами;
- б) іменована сукупність даних, що відображає стан об'єктів та їх відношень у визначеній предметній області;
- в) сучасні комп'ютерні технології, що дають можливість поєднати соціальну інформацію з інформацією табличного типу (різноманітні статистичні дані, списки, економічні показники тощо);
- г) електронні обчислювальні машини, програмне, математичне, лінгвістичне та інше забезпечення, інформаційні системи або їх окремі елементи, інформаційні мережі і мережі зв'язку

13. Згідно закону „Про Національну програму інформатизації” база знань це (вибрати правильну відповідь):

- а) масив інформації у формі, придатній до логічної і смислової обробки відповідними програмними засобами;
- б) іменована сукупність даних, що відображає стан об'єктів та їх відношень у визначеній предметній області;
- в) сучасні комп'ютерні технології, що дають можливість поєднати соціальну інформацію з інформацією табличного типу (різноманітні статистичні дані, списки, економічні показники тощо);
- г) електронні обчислювальні машини, програмне, математичне, лінгвістичне та інше забезпечення, інформаційні системи або їх окремі елементи, інформаційні мережі і мережі зв'язку

14. Інформаційне середовище можна визначити як (вибрати правильні відповіді):

- а) складову частину ноосфери, що складається з інформації;
- б) вміння сприймати інформацію;
- в) загальнодержавну систему середовища інформаційно-аналітичної підтримки діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- г) усе назване.

15. Соціальна інформація за В.Г. Афанасьєвим це (вибрати правильну відповідь):

- а) будь-яка інформація, що циркулює в суспільстві;
- б) документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі;

в) масив інформації у формі, придатній до логічної і смислової обробки відповідними програмними засобами;

г) усе назване

16. Інформаційне суспільство, це суспільство в якому ... (вибрати правильні відповіді):

а) є розвинуті інфраструктури, що забезпечують створення національних інформаційних ресурсів в обсязі, необхідному для підтримки науково-технологічного і соціально-історичного прогресу; відбувається процес прискореної автоматизації і роботизації всіх сфер і галузей виробництва і управління;

б) у суспільстві виробляється, функціонує і доступна будь-якому індивіду, групі або організації сучасна інформаційна технологія; відбуваються радикальні зміни соціальних структур, наслідком яких виявляється розширення сфери інформаційної діяльності і послуг;

в) будь-який індивід, група осіб, підприємство або організація в будь-якому місці країни й у будь-який час можуть одержати за відповідну плату або безкоштовно на основі автоматизованого доступу і систем зв'язку будь-яку інформацію і знання, необхідні для їхньої життєдіяльності і рішення особистих і соціально значимих задач;

г) більше 50% населення зайнято в сфері інформаційних послуг.

17. Процес інформатизації складається з (вибрати правильні відповіді):

а) медіатизації;

б) комп'ютеризації;

в) інтелектуалізації;

г) стратифікації.

18. Медіатизація це ... (вибрати правильну відповідь):

а) процес удосконалювання засобів збору, збереження і поширення інформації;

б) процес удосконалювання засобів пошуку й обробки інформації;

в) процес розвитку здатності сприйняття і породження інформації, тобто підвищення інтелектуального потенціалу суспільства, включаючи використання засобів штучного інтелекту;

г) усе назване.

19. Комп'ютеризація це ... (вибрати правильну відповідь):

а) процес удосконалювання засобів збору, збереження і поширення інформації;

б) процес удосконалювання засобів пошуку й обробки інформації;

в) процес розвитку здатності сприйняття і породження інформації, тобто підвищення інтелектуального потенціалу суспільства, включаючи використання засобів штучного інтелекту;

г) усе назване.

20. Інтелектуалізація це ... (вибрати правильну відповідь):

а) процес удосконалювання засобів збору, збереження і поширення інформації;

б) процес удосконалювання засобів пошуку й обробки інформації;

в) процес розвитку здатності сприйняття і породження інформації, тобто підвищення інтелектуального потенціалу суспільства, включаючи використання засобів штучного інтелекту;

г) усе назване.

21. Згідно закону „Про Національну програму інформатизації” інформаційний продукт (продукція) це (вибрати правильну відповідь):

а) документована інформація, яка підготовлена і призначена для задоволення потреб користувачів

б) масив інформації у формі, придатній до логічної і смислової обробки відповідними програмними засобами;

в) іменована сукупність даних, що відображає стан об'єктів та їх відношень у певній предметній області

г) сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави

22. Згідно закону „Про Національну програму інформатизації” інформаційний ресурс це (вибрати правильну відповідь):

а) сукупність документів у інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо);

б) накопичені в суспільстві знання, підготовлені для доцільного соціального використання

в) знання, що представлені в проектній формі

г) документована інформація, яка підготовлена і призначена для задоволення потреб користувачів

23. Згідно закону „Про інформацію” інформація це (вибрати правильну відповідь):

а) документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі

б) сукупність документів у інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо)

в) будь-яка інформація, що циркулює в суспільстві

г) усе назване

24. До центрів-генераторів інформаційних ресурсів сучасного суспільства відносяться (вибрати правильні відповіді):

а) когнітивні структури суспільства

б) органи державного та місцевого управління

в) інформаційні центри

г) засоби масової інформації

25. Когнітивні структури суспільства це (вибрати правильну відповідь):

а) наукові й освітні організації, аналітичні центри й інші структури, де формуються нові знання

б) інформаційні центри різноманітних міністерств

в) засоби інформатики та інформаційні технології

г) усе назване

26. Інформаційний потенціал визначають як ... (вибрати правильні відповіді):

- а) накопичений у суспільстві інформаційний ресурс
- б) активізований, введений у дію інформаційний ресурс
- в) інформаційний ресурс суспільства в єдності з засобами, методами й умовами, що дозволяють його активізувати й ефективно використовувати
- г) вся сукупність засобів, методів та умов, що дозволяє активізувати та ефективно використовувати інформаційні ресурси

27. Інформаційна техносфера сучасного суспільства згідно К. Коліну це ... (вибрати правильні відповіді):

- а) сукупність створюваних людиною технічних засобів інформатизації суспільства й інформаційних технологій, що забезпечують можливості їх використання і створюють нове інструментально-технологічне середовище
- б) сучасні комп'ютерні технології, що дають можливість поєднати модельне зображення території (електронне відображення карт, схем, космо-, аерозображень земної поверхні) з інформацією табличного типу (різноманітні статистичні дані, списки, економічні показники тощо)
- в) техносфера систем штучного інтелекту як складова частина комп'ютерних систем що узгоджені за часом, використанням певних матеріально-технічних, інформаційних, людських, фінансових та інших ресурсів і мають на меті створення заздалегідь визначених інформаційних і телекомунікаційних систем, засобів інформатизації та інформаційних ресурсів, які відповідають певним технічним умовам і показникам якості
- г) технічна сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки

28. Згідно закону „Про інформацію” основними принципами інформаційних відносин є (вибрати правильну відповідь):

- а) гарантованість права на інформацію відкритість, доступність інформації та свобода її обміну;
- б) об'єктивність, вірогідність інформації повнота і точність інформації
- в) законність одержання, використання, поширення та зберігання інформації.
- г) усе назване

29. Згідно закону „Про інформацію” державна інформаційна політика це (вибрати правильні відповіді):

- а) сукупність основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та зберіганню інформації
- б) це сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави
- в) сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про відносно самостійні сфери життя і діяльності суспільства та держави.
- г) усе назване

30. Згідно закону „Про інформацію” Головними напрямками і способами державної інформаційної політики є.... (вибрати правильні відповіді)

- а) забезпечення доступу громадян до інформації
- б) зміцнення матеріально-технічних, фінансових, організаційних, правових і наукових основ інформаційної діяльності; забезпечення ефективного використання інформації; сприяння постійному оновленню, збагаченню та зберіганню національних інформаційних ресурсів; створення загальної системи охорони інформації;
- в) створення національних систем і мереж інформації
- г) сприяння міжнародному співробітництву в галузі інформації і гарантування інформаційного суверенітету України

31. Згідно закону „Про інформацію” суб'єктами інформаційних відносин є:.... (вибрати правильні відповіді)

- а) громадяни України
- б) юридичні особи
- в) держава
- г) інші держави, їх громадяни та юридичні особи, міжнародні організації та особи без громадянства

32. Згідно закону „Про інформацію” об'єктами інформаційних відносин є (вибрати правильні відповіді)

- а) документована або публічно оголошувана інформація про події та явища в галузі політики, економіки, культури, охорони здоров'я, а також у соціальній, екологічній, міжнародній та інших сферах
- б) сучасні комп'ютерні технології, що дають можливість поєднати соціальну інформацію з інформацією табличного типу (різноманітні статистичні дані, списки, економічні показники тощо)
- в) усе назване
- г) масив інформації у формі, придатній до логічної і смислової обробки відповідними програмними засобами

33. Згідно закону „Про інформацію” інформаційна діяльність це (вибрати правильні відповіді)

- а) це сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави
- б) документована або публічно оголошувана інформація про події та явища в галузі політики, економіки, культури, охорони здоров'я, а також у соціальній, екологічній, міжнародній та інших сферах
- в) створення у державних органах спеціальних інформаційних служб або систем, що забезпечували б у встановленому порядку доступ до інформації
- г) усе назване

34. Основними напрямками інформаційної діяльності згідно закону „Про інформацію” є.... (вибрати правильні відповіді)

- а) політичний, економічний, соціальний, духовний, екологічний, науково-технічний, міжнародний тощо
- б) одержання, використання, поширення та зберігання інформації
- в) документована або публічно оголошувана інформація

г) усе назване

35. Основними видами інформаційної діяльності згідно закону „Про інформацію” є.... (вибрати правильні відповіді)

а) політичний, економічний, соціальний, духовний, екологічний, науково-технічний, міжнародний тощо

б) одержання, використання, поширення та зберігання інформації

в) документована або публічно оголошувана інформація

г) усе назване

36. Згідно закону „Про інформацію” галузі інформації це.... (вибрати правильні відповіді)

а) сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про відносно самостійні сфери життя і діяльності суспільства та держави

б) документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі

в) масив інформації у формі, придатній до логічної і смислової обробки відповідними програмними засобами

г) усе назване

37. Згідно закону „Про інформацію” основними галузями інформації є: (вибрати правильні відповіді)

а) політична, економічна

б) науково-технічна, соціальна, екологічна,

в) духовна

г) міжнародна

38. Згідно закону „Про інформацію” основними видами інформації є: (вибрати правильні відповіді)

а) статистична, інформація про особу

б) адміністративна (дані), інформація довідково-енциклопедичного характеру

в) масова інформація, правова інформація, соціологічна інформація

г) інформація про діяльність державних органів влади та органів місцевого і регіонального самоврядування

39. Згідно закону „Про інформацію” джерелами інформації є: (вибрати правильну відповідь)

а) передбачені або встановлені Законом носії інформації: документи та інші носії інформації, які являють собою матеріальні об'єкти, що зберігають інформацію, а також повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи

б) передбачені або встановлені Законом носії інформації: документи та інші носії інформації, які являють собою матеріальні об'єкти, що зберігають інформацію

в) накопичені в суспільстві знання, підготовлені для доцільного соціального використання

г) сукупність документів у інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо)

40. Згідно закону „Про інформацію” первинний документ це: (вибрати правильні відповіді)

- а) документ, що містить в собі вихідну інформацію
- б) первинний документ, що являє собою результат аналітико-синтетичної та іншої переробки одного або кількох документів
- в) документальний об’єкт, що зберігає інформацію, а також повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи
- г) усе назване

41. Згідно закону „Про інформацію” інформаційна послуга це: (вибрати правильну відповідь)

- а) здійснення у визначеній законом формі інформаційної діяльності по доведенню інформаційної продукції до споживачів з метою задоволення їх інформаційних потреб
- б) дії суб’єктів щодо забезпечення споживачів інформаційними продуктами
- в) система економічних, правових і організаційних відносин у суспільстві, що забезпечує торгівлю засобами інформаційної техніки й інформаційних продуктів
- г) надання доступу користувачам до необхідних їм інформаційних продуктів у документальній або електронній формі, а також поширення інформаційними мережами інформації або інформаційних продуктів, що належать користувачам

42. Для класифікації інформаційних ресурсів можуть бути використані наступні найважливіші параметри (вибрати правильні відповіді)

- а) тематика інформації, що в них зберігається
- б) форма власності
- в) доступність інформації
- г) джерело інформації

43. Можна визначити наступні шляхи інформатизаційних процесів, що відбуваються (вибрати правильні відповіді)

- а) ті, що розвиваються стихійно
- б) ті, що розгортаються регульовано
- в) ті, що формуються детерміновано
- г) ті, що проводяться маргіналізовано

44. Розрізняють наступні рівні соціальної інформації (вибрати правильні відповіді)

- а) інформація, яку спостерігають, яка виникає в практиці
- б) інформація, яка відображає сферу одностороннього чуттєвого зв’язку
- в) інформація, що відображає сферу теоретичних міркувань
- г) інформація, яка відображає перший, необроблений пласт соціальної інформації

45. Соціальна інформація зароджується на основі (вибрати правильні відповіді)

- а) біологічної інформації
- б) соціального знання
- в) генетичної інформації

г) соціологічної інформації

46. Поведінка людини як біологічної істоти програмується головним чином (вибрати правильну відповідь)

а) генетичною інформацією

б) соціальною інформацією

в) програмою соціального наслідування

г) усе назване

47. Програмою соціального наслідування є саме (вибрати правильну відповідь)

а) соціальна інформація

б) соціологічна інформація

в) соціальне знання

г) персональне знання

48. Соціальна інформація втілена в ... (вибрати правильні відповіді)

а) знаряддях праці й інших предметах „другої природи”

б) документальній формі

в) художньо-образній формі

г) усній формі

49. Накопичення, зберігання, передача суттєво важливої, що програмує поведінку індивідів інформації від покоління до покоління називається ... (вибрати правильні відповіді)

а) вертикальним обміном інформації

б) соціальним обміном інформації

в) історичним обміном інформації

г) інформацією про минуле

50. Накопичення, зберігання, передача суттєво важливої, що програмує поведінку індивідів інформації між людьми одного покоління називається ... (вибрати правильні відповіді)

а) горизонтальним обміном інформації

б) соціальним обміном інформації

в) обміном сучасної інформації

г) інформацією про теперішнє

51. Прижиттєва інформація це ... (вибрати правильні відповіді)

а) знання, відомості, які індивід отримує сам в результаті безпосереднього контакту з навколишнім соціальним і природним середовищем

б) інформація, що є результатом особистого досвіду людини, яка разом інформацією, що запозичена із загальнолюдської інформаційної спадщини, зумовлює специфічно-особистісний характер мислення і поведінки конкретної людини, її індивідуальну здатність орієнтуватися, думати і діяти в навколишньому середовищі

в) прижиттєве поєднання програми соціального та генетичного наслідування у комбінації з інформацією про теперішнє

г) усе назване

52. Складовими інформаційного середовища є ... (вибрати правильні відповіді)

а) учасники комунікацій і зв'язки між ними

- б) система фіксації наукових результатів
- в) послуги, що надаються учасникам комунікації
- г) масив інформації у формі, придатній до логічної і смислової обробки відповідними програмними засобами

53. Згідно Ю. А. Шрейдеру, можна виділити такі типи знання ... (вибрати правильні відповіді)

- а) особисте знання
- б) знання у виді соціальних естафет
- в) інформація (відчужене знання)
- г) інформація як засіб соціалізації знання

54. Назвати ознаку класифікації, за якою виділяються такі види соціальної інформації як зовнішня і внутрішня (вибрати правильну відповідь)

- а) за місцем виникнення
- б) за місцем в інформаційній системі
- в) за каналом одержання
- г) за відношенням до документа

55. Релевантна інформація це (вибрати правильні відповіді)

- а) інформація, що відповідає запиту споживача інформації
- б) загальнодоступна інформація
- в) інформація, що відображається свідомістю людини
- г) усе назване

56. Пертинентна інформація це (вибрати правильну відповідь)

- а) інформація, що відповідає потребі споживача інформації
- б) інформація, що відповідає запиту споживача інформації
- в) загальнодоступна інформація
- г) загальнодоступна інформація, що відповідає запиту і потребі споживача інформації

57. До центрів зберігання та розповсюдження інформаційних ресурсів відносяться (вибрати правильні відповіді)

- а) державна система науково-технічної інформації та державна бібліотечна мережа
- б) державна система статистики та державний архівний фонд
- в) державний картографічний фонд, єдина інформаційна система природокористування
- г) система гідрометеоінформації

58. Компонентами єдиного інформаційного простору є (вибрати правильні відповіді)

- а) інформаційні ресурси країни
- б) інформаційна інфраструктура країни
- в) єдина інформаційна політика країни
- г) усе назване

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАТИКА

Програма та навчально-методичні матеріали
до курсу

КОБЕЛЄВ ОЛЕКСІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерний набір *Кобелєв О. М.*

Комп'ютерна верстка

План 2017

Підписано до друку . Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. . Обл.-вид. акр. Тираж Зам. №

ХДАК, 61003, Харків-3, Бурсацький спуск,4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК